

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političsko glasilo UJU — poverjenišvo Ljubljana
Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1 Rokopise ne vračamo. Ne frankiranih pism
na sprejemamo. Izhaja vsak štirtek. Narednina letno 60 Din, za izposredstvo 80 Din. Člani pov. UJU
plačajo list v članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebej. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3113

Stara miselnost.

Dogodki, ki so se zadnje čase pri nas vršili in ki so osvetlili prvo zasedanje banskega sveta Dravske banovine ter nekatere njegove člane svetovalce, so v našem stanu in tudi pri drugih državnih nastaviteljih, vzdignili oblak prahu razburjenja, razen tega celo vrsto polemik in, bi rekel, oziroma bi si upal trditi, še množino nepotrebnih opravičevanj in takšnih besed. Morebiti je bilo v vsem tem marsikaj prenapetega in v prvem hipu — jasno — pod utisom zadnjih časopisnih poročil tudi neprimerne, glede na to, kakor se je in kar se je pač objavilo iz banskega sveta o našem stanu negativnega.

Vendar vzemimo vso stvar z drugačnejšega vidika! Spoznali bomo, da stvari ni vzeti tako resno kot je večina v prvem hipu vzela na znanje, in da so tisti, ki so bili započeli manever proti učiteljskemu stanu, le poslednji utrinki prastarih ideologij, ki so v našem narodovem telesu nekoč zavzemale skoraj ves narodov miselni obseg.

Vseeno je, ali jih je več ali ena in v tem tudi ne maramo biti malenkostni. Ker nam je, kjer je govoriti o pravični stvari, kritika svobodna, zato se moramo s temi našimi besedami le zamisliti v ostanke časov pred velikim 6. januarjem 1929., ki se tu in tam, včasih slabše, drugič zopet močneje, pojavljajo in prikazujejo, nemočni in slabi, ter že na prvi pogled brez nadaljnega pojasnjevanja, da se določeni elementi ne morejo ali nočejo zvesti v položaj, ki je nastal, oziroma bi bil moral nastati po velikem činu našega velikega kralja Aleksandra I., ko je presekale gordijski vozle naše notranje strahotne sramote. Kajti že ta le protiučiteljski primer v Ljubljani da mnogo misliti! Prosim, ne gre tu za poedine govornike kar je bilo tistih gospodov kritikov našega privatnega, šolskega in uradnega življenja, temveč za ostanke starih miselnosti ki so se vsemu našem treznemu državnemu svetu prikazale v nenavadni luči in čudno prikriti goloti! Tudi objava vsega v listih nas je spominjala na predšestojanuarske čase.

Preudarno — trezen človek se more danes čuditi neosnovanim in površno izrečenim sodbam, zato pa jih tudi ne bo jemal preserno, temveč si bo ustvarjal o vsem svojo lastno sodbo. Slovenski učitelj je vedno delal in največ je on že od nekdaj dajal slovenskemu rodu. Vsak slovenski očanec, vsaka slovenska mamka se s solzami v očeh spominja svojih starih učiteljev in če o njih govorijo, povedo samo njih lepa in plemenita dejanja, ki so jih vse življenje spremljala in bodrila k moči. Če o naši domovini tako radi poudarjamo romantiko in ž njo pobožnost naše slovenske duše, ni li takšne solze naše majke, našega očeta ena najlepših izpovedi za slovenskega učitelja? Zakaj baš takšen pojav dovolj glasno izpričuje naše razmerje do našega človeka in potrjuje dejstvo, da je bil slovenski učitelj s svojim narodom vedno in povsodi v tesnih duševnih stikih!

A danes? Nikdar se ni bil naš učiteljski pokret, volja do dela, delo samo in uspehi na kulturno-pedagoškem, šolskem, prosvetnem in gospodarskem polju tako v razvoju in močan kot je danes, pa vzemimo naš stan kot celoto, ali posameznika! Če nam tega ne bo kdo priznati in razvija drugačne misli, svobodno mu! Mi sami tudi ne maramo de-

lati neokusne reklame! Toda prišel bo čas, ko bo naše delo tudi na odločilnih mestih razvidnejše nego je danes — narod sam že čuti blagodat našega dela, ga razumeva in nam je prijateljski in kot nekoč, še bolj danes zaupa svojemu vzgojvalcu in izobraževalcu, svojemu učitelju!

Pogrešno je, opazovati naše hotenje in stremenje iz mest ali pa morda še z visokega klina zaljubljenosti samega vase ali pa celo prezirati z tradicionalnega sovražstva do učiteljskega stanu, temveč zamisliti se treba v vso to ogromnost naše zemlje, in kdo je zunaj prosvetar, pionir kulture in luči! Zaključimo glasno, da smo uradniki in odposlanci velike, širokogrudne kraljevine Jugoslavije in nič več kot nekoč, kruhoborci graške c. kr. ali ljubljanske c. kr. deželne vlade, kjer je res lahko vsakdo pometal z našim žitjem po mili volji, kakor se mu je pač ljubilo! Časi od takrat pa do danes so se temeljito spremenili, vmes je bila svetovna vojna, vmes dvanaest

let našega narodnega »svobodnega« dihanja, a zlasti še slavni manifest našega vladarja Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in njega viteško priznanje pozitivnemu učiteljskemu delu: »Med mojimi najboljšimi sodelavci so bili vedno učitelji!«

Izjave, ki so jih bili v Ljubljani podali posamezniki, pa so v toliko zanimive in važne, da moremo pretehtati mišljenje »zastopnikov« naroda. Še prej ko bo minilo leto dni, bodo pozabljene. Zmot ne priznavamo! In jih v bodoče tudi nikjer ne citiramo, ker bi znale koga dovesti v domišljavost! Zakaj psihologijo Slovenije poznamo — nikdar nam in našemu delu po svojih zastopnikih ni dala priznanja, nasprotno, rezala nam je jermene iz pleč. Slovenija je šla — da bo šla z njo tudi naša stara slovenska predvojna, pa tudi med in povojna negativistična miselnost, pa bomo skrbeli mi, učitelji te bivše Slovenije! In potem bomo mi tudi — govorili!

A. P.

Nadaljni potek turneje pevskega zbora UJU.

Nezgoda pri koncertu v Vukovaru.

Pravijo, da nesreča nikoli ne miruje, in tudi ta prislovica drži, da se k dobremu kaj rado primeša slabo. To oboje je obveljalo v Vukovaru. Vse lepo pripravljeno. Stanovanja v samostanu in tudi po privatnih hišah. Pravijo, da so bili najbolj zadovoljni oni, ki so bili nastanjeni v samostanu, kajti o tem, da hranijo samostanske kleti za izredne prilike vedno kako boljše pijačo, so se naši tovariši prepričali ravno v Vukovaru. Dobro razpoloženje pa je motilo zelo slabo vreme. Ko pa se je pojavil med pevci tov. Supančič, predsednik zbora, ki je prvi del turneje zamudil vsled bolezni, se je tudi razpoloženje izboljšalo.

Koncert se je vršil v veliki dvorani Hrvatskega doma. Vse je šlo v redu, in dasi so bili nekateri pevci precej prehlajeni, so vendarle izborni peli. Kar naenkrat so ugasnile vse električne žarnice vsled kratkega stika. Vsi so bili prepričani, da se bo moral koncert prekiniti, vendar se dirigent g. Srečko Kumar tudi te nezgode ni splašil. Par žepnih svetiljk ga je obveljalo in zbor je nadaljeval s programom. Le Mokranjčev Rukovet je moral izostati. S tem, da je pel v temi, je pokazal zbor, da obvlada svoj program popolnoma in ga lahko izvaja tudi brez luči.

Dopoldne 9. marca so se poslovili pevci od Vukovara. Spremstvo do kolodvora je bilo velikansko, in ob slovesu od zbora so tekle nekateri celo solze po licih, ker so tako zelo vzljubili zbor in njegovo petje.

Koncert v Slavonskem Brodu.

Kot po drugih krajih, tako so tu priredili vse potrebno za koncert s pomočjo merodajnih osebnosti naših tovariš, učitelji v Brodu in okolici. Čakali so zbor tudi na kolodvoru, kamor je prihitelo lepo število občinstva, zastopniki mesta, in tudi zastopnik slovenskega društva »Prešeren« jih je prišel pozdravit. Sprejem je bil priskrben in lep. Za pozdrave in sijajen sprejem se je v imenu zbora zahvalil predsednik Supančič, nakar se je razvil lep sprejem proti mestu.

Koncert se je vršil v dvorani Hrvatskega doma, ki je bila povsem zasedena. Poudariti

je treba dejstvo, da so prihiteli na ta koncert naši tovariši iz Bosne, in sicer iz bližnjih in tudi oddaljenejših krajev, gnala jih je pač želja, da vidijo svoje kolege iz Slovenije in slišijo njihovo pesem.

Zbor je izvajal kljub utrujenosti vse pesmi brezhibno in je bil deležen priskrbenih ovacij. Mnogi so poudarjali kako zelo jih je navdušilo petje na tem koncertu in izjavljali so, da še niso imeli prilike slišati tako dovršenega zbora. Po koncertu je bila prirejena večerja v enem tamkajšnjih hotelov in ob najlepšem razpoloženju so morali naši pevci zapustiti veselo družbo, da so vsaj par ur počivali, kajti že ob 6. uri zjutraj so se odpeljali.

proti Osijeku.

Tu je bil prirejen zopet lep sprejem. V imenu učiteljskega društva UJU tov. Stepanov. Za lep sprejem se je zahvalil tov. Supančič. Po kosilu so si ogledali mnogi najrazličnejše institucije mesta, med katerimi je omeniti predvsem Dijaški dom za revne dijake in Vajeniški dom, v katerem je prostora za par sto vajencev. Ti so tu na hrani in imajo v domu tudi svojo obrtno šolo.

Zvečer je bil koncert v »Narodnem gledališču«.

Pred pričetkom koncerta je pozdravil pevce ravnatelj meščanske šole g. Vrabec, ki je poudarjal težkoče, ki jih imajo posamezni člani zbora s pevskega vaji. Izrekel je tudi željo, naj bi postal zbor največja kulturna ustanova za propagando naše narodne in umetne pesmi v vsej državi.

Dvorana je bila polna in prireditelji so povedali, da je to v Osijeku zelo redek slučaj. Baje so Osječani tudi precej razvajeni, pa jih je vendarle navdušilo petje zbora in gromovit aplavz je bil plačilo za trud in tudi

Ge. šolski upravitelji!

Vaša narodna dolžnost vam nalaga, da zagotovite svoji šoli nabavo, z rešenjem ministrstva prosvete O. N. br. 86637/25, in O. N. br. 24398/30 odobrenih pomožnih učil v temljepisnem pouku

Slike z Jadrana in Primorja

12 različnih umetniških barvnih slik balmačije in Primorja, izdelanih po nek-ih najslavnejših mojstrih prof. Črnič, Kovačević in Kršiniu

Znižana cena Din 296.—

razume se, da skupno z učno knjigo, zavijanjem in poštnino. Slike so velike 45x50 cm in so pripravljene tako, da se jih lahko obesijo na zid. — Poleg tega, da so te lepe slike v okras šolskih prostorov, so po razpisu ministrstva za vojno in mornarico D. br. 4492/26 in ministrstva notranjih del J. B. br. 2495/26 najprimernejše sredstvo za uspešno propagando za naš Jadran.

Nudite otrokom pri nazornem pouku učitelju spoznavanja prirodnih lepot našega morja in Primorja! Budite v otroških nacionalno zvest z dosedaj ljubezni do jugoslovenskega Jadrana.

Naročila se pošiljajo na:

»r. z. pov. Nakladna knjižara, školski odlo, v Zagrebu, Ilica 52

LISTEK

MIROSLAV ZOR:

Skavtska vzgoja mladine z ozirom na državo in narod.

Dopisnik »Žiž« je v 31. številki »Učit. Tovariša« z dne 3. marca 1931. v članku »Bolgarsko učitelstvo« prinesel tudi sledečo trditve:

»Pri vzgoji mladine poudarjajo (namreč bolgarski učitelji): = Vzgojati nesebične ljudi, ki bodo zmožni delati za svojo državo! = Zato so oni načelno proti skavtom in vsem drugim enakim organizacijam.«

Gorenja trditve, ki je nastala gotovo le vsled neinformiranosti, ali s strani pisca o razmerah na Bolgarskem, ali pa s strani bolgarskih učiteljev o skavtizmu, ki v Bolgariji žalibog ni poseben močan, mi je dala povod, da razjasnim našemu učiteljsstvu in vsej javnosti namen in cilje skavtizma v državljanskem in nacionalnem pogledu.

Mislím, da mi ni treba posebej poudarjati, da so vzgojne metode, ki gredo pod nazivom skavtska vzgojna metoda (vodni sistem, samovzgoja mladine, samodelavnost, društvena in socialna vzgoja itd.) priznane kot najboljše in se vsled tega upajo tudi v šolstvo. Skavtizem je pri nas že toliko znan, da pozna to stran organizacije gotovo že vsak

inteligent. O namenu skavtizma pa krožijo najneverjetnejše vesti. Posebno se predbaciva skavtizmu, da je internacionalna organizacija, ki negira vsako narodnost, ali ki goji nekakšno sentimentalno, jokavomehko bratstvo med narodi, ki bo ljudstvo pomehkužilo in uničilo vsako narodno zavednost. — Take trditve izvirajo le iz površnega poznanja mednarodnosti skavtizma in nacionalnega značaja organizacije v državi.

Kaj je internacionalnega na skavtski organizaciji? Prav za prav samo to, da obstoja mednarodni savez, v katerem so vključeni vsi savezi posameznih držav. Slične mednarodne saveze imajo tudi sportne, telovadne in še najrazličnejše druge organizacije, katerim pa vsled tega nihče ne krati nacionalne vrednosti in nacionalnega značaja. — Skavtski mednarodni savez upravlja mednarodni skavtski bureau, ki ima sedaj slučajno svoj sedež v Londonu. Ta bureau vodi samo tekoče posle in izvršuje sklepe mednarodne skavtske konference, ki se vrši vsako drugo leto, običajno vsakokrat kje drugje. Letos se bo vršila od 28. do 30. avgusta na Dunaju. To konferenco tvorijo delegati, ki jih pošljejo skavti iz vsake države enako, namreč po šest. To število je ustaljeno in ga ne izpremenijo niti velikost države, niti število skavtov v dotični državi. Ravno tako imajo samo ti delegati glasovalno pravico. Na teh konferencah se preračunavajo v glavnem vzgojna vprašanja in ostale skupne stvari. Tudi sprejem kakšnega saveza v mednarodno zvezo se tu izvrši. Skavtski mednarodni savez prav nič ne ovira nacionalnega razvoja ali nacionalnega delovanja državnega saveza. Ravno nasprotno: celo omogočuje in podpira taka stremlje-

nja, kajti brez globokega nacionalnega čuta si sploh ne moremo predstavljati zdravega internacionalizma.

Poleg članstva v mednarodnem savezu imajo skavti vsaj deloma skupno tudi znak, krog, geslo, obljubo, zakone, ustroj itd., kar pa prav za prav že spada v področje vzgojnih metod, katere so pa itak vse tudi pri drugih ustanovah (n. pr. v šolah) mednarodne.

Skavtski znak je stilizirana trovoglata lilija (perunika), kakršna se vidi v marsikaterem grbu. Ta znak ima po svoje stiliziran in popolnjen z državnim grbom skoro vsaka skavtska organizacija. Pravim skoro, ker so tudi tu izjeme. Francoski skavti (ne vsi) imajo za skavtski znak galskega petelina, ker se zgoraj omenjena lilija nahaja v burbonskem grbu. — Krog skavtov si je po vsem svetu sličen, ker izgleda romantičen in ker je tudi za vsak dan praktičen. Mnogokje pa so dele kroja zamenjali ali spopolnili z deli narodnih noš, kar je odvisno popolnoma od volje posameznih skavtskih organizacij. — Geslo skavtov je »Bodi pripravljen« (namreč živeti po svoji obljubi in pomagati drugim). To geslo, prevedeno na razne jezike, je povsod enako. — Tudi obljuba in zakoni (navadno 10 do 12) so si slični in povedo vedno isto. To in pa ustroj (vod, četa, steg, župa, savez) je pa tako tesno zvezano s skavtsko vzgojno metodo, da se sploh nikjer ne more posebej oddaljiti od enotnosti.

Ker sem že pri skupnih stvareh, naj omenim še to, da imajo skavtske organizacije vseh slovanskih držav (izvzemši Rusije, pač pa ruske emigracije) še posebej skupni vse-slovanski savez, ki ima baš letos v avgustu svoj vseslovanski zlet in tabor v Pragi. Ta

zlet se bo vršil pod častnim pokroviteljstvom predsednika češkoslovske republike Tomaša Masaryka. Tega izleta se udeležimo tudi Jugoslovani v večjem številu. Mislím, da je vse to dovolj tehten dokaz nacionalnih in slovanskih teženj našega skavtizma.

In kaj je sedaj cilj skavtske vzgoje? Nič drugega nego vzgojiti zdravega in značajnega človeka, ki bo popolnoma izpolnjeval mesto, na katero ga je postavilo življenje. Praktično prikazano se to pravi, da postane skavt človek, ki mora biti kot dijak dober dijak, kot sin dober sin, kot oče dober oče, kot uradnik dober uradnik, kot vojak dober vojak itd. Vsakdo mora na svojem mestu izvrševati odkazane dolžnosti. — Če pogledamo okrog sebe, tedaj vidimo, kako malo je dandanes takih ljudi. — Razume se, da zahteva skavtizem od vsakega Jugoslavena v prvi vrsti, da je dober Jugosloven. In to tudi so skavti, čeprav nosijo to le v svojem srcu, ne pa na jeziku, kakor mnogi drugi.

Prvi in poglavitni člen skavtske obljube je: »Obljubim, da bom izpolnjeval svoje dolžnosti do Boga, domovine in kralja.« Ali je morda to kaj slabega? Ali je morda to slabo zato, ker polaga isto obljubo tudi rumunski in madžarski, angleški in bolgarski skavti? — Skavtu je domovina, kralj in država prvo, dolžnosti do njih so najsvetejše. To tudi dokazuje delo našega jugoslovenskega saveza v polni meri. Prva v Jugoslaviji je bila ravno skavtska organizacija, ki je uvidela škodljivost političnih strank in se postavila na čisto nadstrankarsko stališče. V dokaz pravilnosti tega stališča nam lahko služi, da je Nj. Vel. kralj Aleksander I. prevzel leta 1924. najvišje pokroviteljstvo nad Jugoslo-